

Jaarstukken 2023

Jaarverslag en jaarrekening Natuur- en
recreatieschap IJsselmonde

juni 2024

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2023	3
1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	4
2. LEESWIJZER	6
3. VERANTWOORDING PROGRAMMA INSTANDHOUDING EN ONTWIKKELING GEBIEDEN	7
3.1. GEBIEDSBEHEER	7
3.2. MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID	10
3.3. PLANNEN MAKEN	10
3.4. OVERHEAD	11
3.5 ALGEMENE MIDDELEN	14
3.6 PROJECTEN/KREDIETEN	14
4. PARAGRAFEN	17
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	17
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	19
4.3 FINANCIERING	20
4.4 GRONDBELEID	21
4.5 BEDRIJFSVOERING	22
4.6 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF	24
JAARREKENING 2023	26

JAARVERSLAG 2023

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

Bestuurlijke context

Het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) is een gemeenschappelijke regeling waarin vijf gemeentelijke overheden deelnemen. Het NRIJ heeft tot taak om in onderlinge samenhang het gemeenschappelijk belang van de deelnemers te behartigen voor wat betreft de ontsluiting, de ontwikkeling, aanleg en het beheer in het kader van de openluchtrecreatie en het toerisme en waar mogelijk van natuur en landschap in het werkgebied. Het NRIJ heeft een beheerareaal van ruim 800 hectare. De uitvoering van de werkzaamheden van het recreatieschap wordt middels een samenwerkingsovereenkomst verzorgd door Staatsbosbeheer. Met de provincie Zuid Holland en de gemeente Rotterdam bestaat een langjarige subsidierelatie. De continuïteit van de bijdragen op langere termijn is onzeker, maar het gezamenlijk belang is evident. De provincie heeft in 2022 een nieuwe subsidieregeling voor het beheer van recreatiegebieden vastgesteld waarop NRIJ na 2025 een beroep kan doen. De evaluatie van de regeling en de komst van alle schappen in Zuid Holland die gebruik mogen gaan maken van deze regeling maakt dat de Provincie de voorwaarden mogelijk gaat aanpassen. Duidelijkheid hierover wordt gegeven bij de behandeling van de voorjaarsnota door Provinciale Staten in juni 2024. Verwacht wordt dat de uitgangspunten die hierin als argument worden aangevoerd, te weten, druk op de gebieden door uiteenlopende oorzaken, meer woningbouw, de stikstofproblematiek en zowel de noodzaak als de wens om meer te kunnen bewegen/sporten in de buitenlucht onderdeel worden van de besluitvorming. Met de gemeente Rotterdam wordt een samenwerkingsovereenkomst aan gegaan voor de zes opvolgende jaren met een jaarlijkse bijdrage van € 550.000.

De NRIJ-gebieden liggen op IJsselmonde als groene longen in een stedelijke omgeving. Om de hiervoor genoemde belangen in de praktijk te brengen blijft een goede samenwerking nodig. Het NRIJ erkent dat in de komende jaren substantieel minder geld beschikbaar kan komen van verschillende overheden. Rekening gehouden wordt met een financiële opgave oplopende tot 20% in 2025 (5% per jaar vanaf begroting 2022). Om deze reden heeft het bestuur van het schap besloten tot een verkenning naar optimalisaties om de toekomstige beheerlast te verlagen. Dit wordt tot 2026 budgetneutraal uitgevoerd; eventuele gerealiseerde besparingen worden geïnvesteerd in pilotprojecten voor de nieuwe vorm van beheer, gebaseerd op de toekomstthema's.

In 2022 is er een wijziging van kracht geworden in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Een deel van deze wet is automatisch van kracht geworden, een ander deel zijn onderdelen waarop het bestuur voorstellen kan voorleggen aan de, aan het schap, deelnemende gemeenteraden. Dit traject is doorlopen en in 2024 wordt de Gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling ter vaststelling aan de deelnemende gemeenteraden voorgelegd.

In 2023 zijn de gebieden wederom significant zeer druk bezocht, met name de gebieden rondom de Oude Maas. Door een deelnemende gemeente zijn hierop ook, in overleg met het schap verkeersregelaars ingezet. Tegelijkertijd brengt het ook uitdagingen met zich mee onder andere gerelateerd aan veiligheid, vervuiling en een toename aan beheerkosten. Er zijn extra hygiëne maatregelen uitgevoerd en er wordt gewerkt om een project op te tuigen waarbij (zwerf)afval structureel wordt aangepakt. Er blijft een toenemende trend van vernieling, vandalisme en afvaldumpingen waarneembaar.

Financiële samenvatting

De jaarrekening 2023 sluit met een voordelig resultaat van 241.867 euro.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

PRODUCT	BEDRAG	VOORDELIG/NADELIG	TOELICHTING
Gebiedsbeheer	139.001	voordelig	Het gebiedsbeheer is (per saldo) tegen minder kosten gerealiseerd, met behoud van het afgesproken kwaliteitsniveau.
Maatschappelijke betrokkenheid	10.492	voordelig	De inzet voor maatschappelijke betrokkenheid is minder intensief geweest dan gepland doordat er door betrokken partijen meer zelfstandig geopereerd werd.
Plannen maken	17.712	voordelig	Gelet op de optimalisatie van de begroting is er een pas op de plaatst gemaakt met planontwikkeling in de gebieden.
Overhead			
Bestuurlijke diensten	50.367	voordelig	Met het invullen van de functie Bestuurssecretaris door Staatsbosbeheer is een efficiencyvoordeel bereikt op het onderdeel bestuursondersteuning.
Financiële diensten	4.011	nadelig	Nvt
Juridische diensten	1.220	Voordelig	Nvt
Algemene middelen	27.088	Voordelig	De bijdrage van de Provincie Zuid-Holland is geïndexeerd.
Saldo gewone bedrijfsvoering	241.868	Voordelig	
Afwijking kredieten	7.580	Voordelig	Nvt
Afwijking dekking kredieten/ mutaties reserves	7.581	Nadelig	Nvt
Totaal resultaat	241.867	Voordelig	

Voorgesteld wordt het voordelige jaarresultaat 2023:

- toe te voegen aan het aan de Algemene Reserve.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen komt per ultimo 2023 uit op een bedrag van ca. € 4,6 miljoen.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2023 en de najaarsrapportage 2023. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2023 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. Voor zover niet anders vermeld zijn alle resultaten incidenteel.

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) stelt.

In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2023. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de, volgens het BBV verplichte en voor het recreatieschap relevante, paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2023 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2023 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting. Ook is in hoofdstuk 5 aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Verantwoording Programma Instandhouding en Ontwikkeling Gebieden

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken
- Overhead
- Projecten/Kredieten en
- Mutatie reserves

3.1. Gebiedsbeheer

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Het gebiedsbeheer is gerealiseerd door middel van de volgende producten en diensten:

1. Beheerinformatie
2. Uitvoeren terreininspecties
3. Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer
4. Uitvoeren terreinbeheer
5. Omgevingscommunicatie
6. Beheer vastgoed en gronden
7. Toezicht en handhaving
8. Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Ad. 1 Beheerinformatie

Wat hebben we bereikt?

Inzicht in de beheerwerkzaamheden en kosten voor de komende jaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De beheerinformatie (het Terreinbeheermodel (TBM) gekoppeld aan het Geografisch Informatie Systeem (GIS) en de 'kunstwerkpaspoorten' voor bijvoorbeeld bruggen en steigers) is op orde gehouden.

Ad. 2 Uitvoeren terreininspecties

Wat hebben we bereikt?

Het uitvoeren van terreininspecties heeft geleid tot actuele en heldere beheerdata. Hiermee is op korte termijn de kwaliteit en veiligheid in de gebieden gewaarborgd en is op langere termijn inzicht in de noodzakelijke investeringen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De systematische visuele en technische inspecties zijn conform planning uitgevoerd. Daarmee is zicht op de onderhoudsstaat van de natuur- en recreatieterreinen geborgd.

Ad. 3 Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer

Wat hebben we bereikt?

Een natuurlijke en eigentijdse inrichting van de terreinen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ondersteuning van recreatieadviseurs, ecologen en landschapsarchitecten is waar nodig en wenselijk ingezet, waarmee het beheer ingericht is vanuit een integraal perspectief.

Ad. 4 Uitvoeren terreinbeheer

Wat hebben we bereikt?

Een duurzaam onderhouden natuur- en recreatiegebied dat aansluit op de wensen van bezoekers, met faciliteiten die schoon, heel en veilig zijn. Daarnaast heeft het terreinbeheer bijgedragen aan natuurwaarden en biodiversiteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het product Uitvoeren terreinbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het Terreinbeheermodel (TBM).

Het regulier (jaarlijks) onderhoud is gerealiseerd door uitvoering van het gras/waterbestek, het hygiënebestek en losse opdrachten aan aannemers en door een beperkt aantal werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren. Daarnaast wordt in toenemende mate samenwerking gezocht met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d. Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarige onderhoudsplanning. De toelichting over het in 2023 uitgevoerde programma groot onderhoud is opgenomen in paragraaf 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Het jaar 2023 werd klimatologisch gekenmerkt door records op gebied van temperatuur, zon en neerslag. In de gebieden van NRIJ was dit vooral merkbaar gedurende de maanden mei en juni die zeer zonnig, droog en warm verliepen. Deze omstandigheden veroorzaakten vooral gedurende de weekenden topdrukke en daarmee gepaard en enorm afvalaanbod in de recreatiegebieden. Doordat op deze periode een wisselvallige zomer volgde is het over het geheel toch een gemiddeld jaar geworden.

Wat verder opviel is dat er in 2023 zes stormen zijn geweest, waarvan zomerstorm Poly op 5 juli de meeste impact had. In de gebieden van NRIJ was de schade echter vrij beperkt.

Tenslotte was de al jarenlange toenemende trend van vernieling, vandalisme en afvaldumpingen ook in 2023 weer nadrukkelijk waarneembaar.

Ad. 5 Omgevingscommunicatie

Wat hebben we bereikt?

Brede waardering voor de gebieden, heldere communicatie en samenwerking met belanghebbenden, gezamenlijke verantwoordelijkheid en begrip voor de uitgevoerde beheermaatregelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ter ondersteuning van het gebiedsbeheer is het product Omgevingscommunicatie geleverd. Daarbij is gebruik gemaakt van diverse vormen van gebieds- en stakeholdercommunicatie. Voorts heeft Staatsbosbeheer de afhandeling van klachten en meldingen die rechtstreeks voorkomen uit de door haar uitgevoerde activiteiten verricht.

Er heeft in 2022 afstemming plaatsgevonden tussen de aan het schap deelnemende gemeenten en Staatsbosbeheer. De taakverdeling bij het omgevingsmanagement voor het schap zal nog verder worden uitgewerkt.

Ad. 6 Beheer vastgoed en gronden

Wat hebben we bereikt?

De (vermogens)positie is op orde gehouden, waarmee voldaan is aan rechten en plichten die het eigendom met zich meebrengt. Daarbij is met zorgvuldig en passend medegebruik een bijdrage geleverd aan het recreatieaanbod en aan structurele inkomsten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen het product Beheer vastgoed en gronden is een takenpakket tot uitvoering gebracht dat bestaat uit advies op grondbeleid, aan- en verkopen <1 ha en operationeel beheer. Daarnaast is in 2022 een aantal zaken in uitvoering genomen die het operationele beheer ontstijgen omdat nieuwe exploitatieovereenkomsten dienden te worden gesloten, dan wel bestaande overeenkomsten moesten worden beëindigd. Grote aan- of verkooptransacties (> 1 ha) hebben zich niet voorgedaan. Wel is het in 2022 gestarte gesprek met gemeente Ridderkerk over de verkoop van grond in het Oosterpark ten behoeve van het plaatsen van geluidsschermen voortgezet.

Ad. 7 Toezicht en handhaving

Wat hebben we bereikt?

Een gebied waar mensen zich veilig en welkom voelen en waar de natuur is beschermd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Toezicht en handhaving bestaat in hoofdzaak uit gastheerschap voor de gebruikersgroepen en handhaving op geldende bepalingen en wetgeving, veelal in samenwerking met andere bevoegde toezichthouders (politie, gemeentelijke handhavers). Deze activiteiten zijn uitgevoerd door boswachters met boa-bevoegdheden. Daarbij is ingespeeld op de aard van het gebied en mogelijke probleemsituaties in de terreinen.

Een bijzonderheid in 2023 was het mooie en bestendige weer gedurende de maanden mei en juni. Dit veroorzaakte vooral gedurende de weekenden topdrukke in de recreatiegebieden. Hierdoor ontstond op sommige plekken overlast doordat de parkeerterreinen overvol waren en bezoekers hun auto op andere plekken parkeerden. In het recreatiegebied Spuiveld/Ziedewijdseland zijn in samenwerking met gemeente Barendrecht verkeersregelaars ingezet om dit zoveel mogelijk in goede banen te leiden.

Ad. 8 Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wat hebben we bereikt?

Er is in de gebieden ruimte geboden voor initiatieven van derden, waarbij deze zorgvuldig zijn getoetst aan de andere belangen van het terrein.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De gebieden zijn regelmatig gebruikt door organisaties en particulieren voor het organiseren van activiteiten en evenementen. Heldere afspraken over het gebruik van het gebied en de faciliteiten, zijn vastgelegd in de vorm van een vergunning (verlening door gemeenten), ontheffing of toestemming.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Personeel	763.800	680.480	-	-	763.800	680.480
Materieel	2.426.601	2.400.870	853.440	883.390	1.573.161	1.517.480
Gebiedsbeheer	3.190.401	3.081.350	853.440	883.390	2.336.961	2.197.960

Toelichting:**Personeel:** Voordeel 83.320

Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

Materieel: Voordeel 55.681

Gezien de geringe afwijking op dit product (3,5% t.o.v. het budget) geen toelichting op dit onderdeel.

3.2. Maatschappelijke betrokkenheid**Vrijwilligers en actief burgerschap****Wat hebben we bereikt?**

Er is betrokkenheid, betekenis en plezier bij gebruikers en de omgeving van het gebied gecreëerd door zorgvuldige aanpak van vrijwilligerswerk en actief burgerschap.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Veel mensen voelen zich betrokken bij de gebieden en zetten zich er graag voor in.

'Vrijwilligers en actief burgerschap' is een essentieel product om hen hiervoor op een zorgvuldige, professionele manier ruimte te bieden en terreinen op eigentijdse wijze te beheren. Dat levert kwalitatief hoogstaand gebiedsbeheer op en bovendien draagvlak in de omgeving.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Personeel	42.300	31.808	-	-	42.300	31.808
Maatschappelijke betrokkenheid	42.300	31.808	-	-	42.300	31.808

Personeel: Voordeel 10.492

Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering

3.3. Plannen maken**Vorbereiden programma's en projectmanagement****Wat hebben we bereikt?**

Ten laste van dit budget wordt alleen de inzet van capaciteit benodigd voor het opstellen van een bestuursvoorstel gebracht. Dit voorstel heeft als doel het bestuur uit te laten spreken of men het gesignaleerde probleem wil oplossen of de kans wil benutten en bereid is daarvoor middelen beschikbaar te stellen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De activiteiten die nodig waren om tot bestuursvoorstellen te komen zijn uitgevoerd en ten laste van dit budget gebracht.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Personeel	32.100	14.388	-	-	32.100	14.388
Plannen maken	32.100	14.388	-	-	32.100	14.388

Personeel: Voordeel 17.712

Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

3.4. Overhead

3.4.1. Bestuursproducten

Bestuurssecretaris

Wat hebben we bereikt?

De bestuurssecretaris heeft een effectieve ondersteuning en advisering van het bestuur geleverd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De bestuurssecretaris is de expert-sparringpartner. Hij heeft geadviseerd en het bestuur en andere samenwerkingspartners begeleid. Met zijn bestuurlijk-juridische achtergrond heeft hij bewaakt dat voldaan wordt aan de vereisten en bepalingen die onder meer de Wet Gemeenschappelijke Regelingen stelt. Voorts heeft hij de uitvoering van bestuurlijke taken en besluitvormingsprocessen ondersteund en heeft hij meegedacht over bestuurlijke vraagstukken. Als rechterhand van het bestuur heeft de bestuurssecretaris besluiten vertaald naar concrete afspraken voor Staatsbosbeheer.

Accountmanagement

Wat hebben we bereikt?

Door middel van de inzet van een accountmanager was er een deskundig aanspreekpunt voor het recreatieschap en een opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De accountmanager heeft opgetreden als sparringpartner voor uw organisatie en als opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten. In dat kader heeft hij de voortgang van de projecten en werkzaamheden die daaruit voortkomen bewaakt en heeft hij u geïnformeerd u over de voortgang en de eindresultaten.

Secretariaat

Wat hebben we bereikt?

Het secretariaat heeft ervoor gezorgd dat de vergaderingen goed voorbereid waren en professioneel zijn verlopen, dat de daarbij behorende vergaderstukken tijdig beschikbaar waren en dat de archivering op orde is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het ambtelijk secretariaat heeft de planning, organisatie, voorbereiding, verslaglegging en archivering van de bestuursvergaderingen verzorgd.

3.4.2. Financiële diensten

Financieel beleid

Wat hebben we bereikt?

Een solide financieel beleid dat voldoet aan juridische en financiële vereisten, verordeningen, notities en kaders.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben volgens de wettelijke vereisten en volgens het inkoop- en beleidskader (Europese) aanbestedingen begeleid, contracten opgesteld, rapportages voor verantwoording en accountantscontrole verzorgd en de verzekeringsportefeuille gecoördineerd en op onderwerpen wordt financieel advies gegeven.

Planning en control

Wat hebben we bereikt?

Een Planning & Control-cyclus (P&C) dat kader en sturing geeft aan het bestuur en ondersteuning biedt om de doelstellingen te bereiken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de P&C ingericht, beginnend met het plannen van de jaarlijkse activiteiten (begroting) en eindigend met het vaststellen van het jaarresultaat en het samenstellen van de jaarrekening. Administratie (de vastlegging van financiële handelingen) maakt vanzelfsprekend onderdeel uit van de P&C. Met de najaarsrapportage is de uitvoering van activiteiten bewaakt en is er voor gezorgd dat de bedrijfsvoering 'in control' is gebleven.

3.4.3. Juridische diensten

Aansprakelijkheid

Wat hebben we bereikt?

Efficiënte afhandeling van klachten, aansprakelijkheidstellingen en bezwaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gezorgd is voor een onderbouwde afwijzing of toewijzing van claims, voor de (financiële) afhandeling ervan, of claims zijn doorgestuurd naar de verantwoordelijke partij. Omgekeerd is gezorgd voor aansprakelijkheidstelling van derden bij schade aan de terreinen. In bezwaarprocedures is gezorgd voor de hoorzittingen en zijn beslissingen op bezwaar opgesteld.

Juridische ondersteuning

Wat hebben we bereikt?

Goede en snelle juridische ondersteuning waarmee imagoschade en allerhande risico's voorkomen dan wel beperkt zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is vorm gegeven aan en geadviseerd over diverse overeenkomsten in het kader van beleid en uitvoering van beheer, waaronder de samenwerking met derden (private en publieke

partijen). Voorts is capaciteit ingezet voor het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling.

Procederen

In die gevallen waarin geprocedeerd moet worden, wordt een vlotte en correcte afhandeling van de procedure beoogd. In 2023 was er echter geen aanleiding om capaciteit in te zetten voor dit product.

Woo-procedures

Gestreefd wordt naar een snelle en correcte afhandeling van Woo-procedures. In 2023 is capaciteit ingezet voor de behandeling van twee Woo-verzoeken. Voorts zijn extra uren gemaakt.

Wat heeft het gekost?

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Overhead						
Personeel	126.030	86.272	-		126.030	86.272
Materieel	10.200	(409)	-		10.200	(409)
Bestuurlijke diensten	136.230	85.863	-	-	136.230	85.863
Personeel	144.400	160.411	-		144.400	160.411
Materieel	37.700	46.784	136.000	157.084	(98.300)	(110.300)
Financiële diensten	182.100	207.195	136.000	157.084	46.100	50.111
Personeel	24.900	23.681	-		24.900	23.681
Juridische diensten	24.900	23.681	-	-	24.900	23.681
Totaal overhead	343.230	316.739	136.000	157.084	207.230	159.655

Toelichting:

Personeel: Voordeel 24.967

Toelichting opgenomen in paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

Materieel:

- Bestuurlijke diensten: Voordeel 10.609
Vanuit kostenoverwegingen is er voorzichtig omgegaan met de uitgaven op bestuursproducten. Vergaderingen zijn intern bijvoorbeeld niet op externe locaties gehouden. Daarnaast heeft er een vrijval van kosten vanuit de balans plaatsgevonden betreffende kosten voor bestuurlijke ondersteuning uit 2021 waarvoor geen factuur meer gaat komen.
- Financiële diensten:
 - o Lasten: Nadeel 9.084
Er zijn extra kosten gemaakt door de uitvoering van de rechtmatigheidscontrole.
 - o Baten: Voordeel 21.084
Betreft meer ontvangen rente op uitstaand banksaldo dan was voorzien bij de najaarsrapportage door de gestegen rentepercentage.
- Juridische diensten:
Toelichting: Niet van toepassing

3.5 Algemene middelen

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Overige kosten	-	-	-	-	-	-
Deelnemersbijdrage	-	-	1.525.564	1.525.564	(1.525.564)	(1.525.564)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland	-	-	326.900	353.988	(326.900)	(353.988)
Bijdrage gemeente Rotterdam	-	-	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen	-	-	2.706.837	2.733.925	(2.706.837)	(2.733.925)

Materieel: Voordeel 27.088

De ontvangen bijdrage vanuit de Provincie is geïndexeerd. De ontvangen beschikking hieromtrent is binnengekomen nadat de najaarsrapportage was opgesteld en kon derhalve niet meer mee genomen worden in de begrotingswijziging.

3.6 Projecten/kredieten

Projectnaam	Budget	Uitgaven tm 2022	Uitgaven 2023	Uitgaven tm 2023	Saldo 31-12-2023
Lopende projecten:					
BBQ Bakken Spuiveld/Ziedewijdseland	13.500	5.944	0	5.944	7.556
Optimalisatierichting NRIJ	75.000	0	19.327	19.327	55.673
Uitbreiding Hotel ARA Zwijndrecht	30.000	0	1.145	1.145	28.856
Haalbaarheidsonderzoek schijf 2/3 en 4	80.000	0	0	0	80.000
Maatregelen overlast zuidelijk randpark	126.500	0	109.094	109.094	17.406
Kwaliteitsimpuls Wevershoek	274.000	240.663	0	240.663	33.337
Optimalisatie beheer	193.988	0	0	0	193.988
Subtotaal	792.988	246.607	129.565	376.172	416.816
Afgesloten projecten:					
Polder Buiten van Zwijndrecht	420.670	420.485	0	420.485	185
Windturbines Vaanplein	65.000	32.808	8.034	40.842	24.158
Loopvlonder Carnisse Grienden	215.000	5.582	213.812	219.394	-4.394
Totaal natuur en recreatieschap IJsselmonde	1.493.658	705.481	351.411	1.056.893	436.765

Toelichting:

BBQ bakken Spuiveld/Ziedewijdseland

In 2021 zijn BBQ-bakken en de bijbehorende bebording geplaatst in het deelgebied Spuiveld/Ziedewijdseland aan de Oude Maas. Het gebruik van de bakken wordt gemonitord. Te zijner tijd zal - na evaluatie - een nader voorstel voor het al dan niet continueren van deze vorm van afvalinzameling worden voorgelegd. Het krediet loopt door t/m 2024 ter dekking van de beheerlast. Het project zal in 2024 financieel worden afgesloten.

Optimalisatierichting NRIJ:

Het Algemeen Bestuur heeft op 14 november 2021 ingestemd met de uitvoering van het project Optimaliseringsrichting. Onder de paraplu van dit besluit zijn drie kredieten/projecten actief:

1. *Optimaliseringsrichting NRIJ:* Onder dit project is in 2022/2023 een beperkt aantal voorstellen gerealiseerd, al dan niet nadat een beperkte herinrichting is uitgevoerd.
2. *Haalbaarheidsonderzoek schijf 2/3 en 4:* Dit project omvat het uitvoeren van een nadere verkenning naar de tranches optimaliseringsvoorstellen voor de jaren 2023 tot en met 2025.

3. *Optimalisatie beheer*: Dit betreft een projectsubsidie van de provincie Zuid-Holland in het kader van de zogenaamde 50/50-deal met als doel het naar beneden brengen van de jaarlijkse beheerlasten door het doorvoeren van doeltypes wijzigingen.

De uitvoering van het project Optimaliseringsrichting is echter eind 2022 getemporeerd. De belangrijkste reden hiervoor is dat het bestuur van NRIJ de wens uitsprak om tot een strategische visie voor de ontwikkeling van de gebieden te komen alvorens herinrichtings- en optimaliseringsvoorstellen tot uitvoering te brengen die mogelijk tot maatschappelijke en politieke weerstand zouden kunnen gaan leiden.

In het eerste half jaar van 2024 gaat een extern ingehuurd adviseur aan de slag met het opstellen van de gevraagde strategische visie voor de ontwikkeling van de gebieden binnen NRIJ. Het resultaat hiervan zal mogelijk leiden tot aanpassingen in het project Optimaliseringsrichting. Verwacht wordt dat de hieruit voortvloeiende herinrichtingsmaatregelen die nodig zijn om doeltypes te kunnen wijzigen en beheerkosten te kunnen gaan besparen in 2025 tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Uitbreiding Hotel ARA:

De hoteluitbreiding is in 2020 door het hotel ARA tot nader order in de ijskast gezet. Hotel Ara heeft de plannen dit jaar weer opgepakt. Een door hen ingehuurd architect heeft enkele schetsontwerpen gepresenteerd aan ambtenaren van gemeente Zwijndrecht en van Staatsbosbeheer. Het schapsbestuur is hierover geïnformeerd tijdens haar bestuursvergadering van 18 september 2023.

Inmiddels is Hotel ARA in beeld als opvanglocatie voor 300 asielzoekers. De exploitant van het hotel is voornemens om de uitbreidingsplannen verder uit te werken gedurende de maximaal drie jaar durende opvangperiode.

Haalbaarheidsonderzoek schijf 2/3 en 4:

Zie tekst Optimalisatierichting NRIJ.

Maatregelen Zuidelijk Randpark:

Het Algemeen Bestuur heeft dit krediet in het voorjaar van 2023 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van maatregelen om de overlast in het Zuidelijk Randpark tegen te gaan. In het project worden de parkeerterreinen Clarabos en Vrijenburg voorzien van slagbomen en worden de bestaande lichtmasten op parkeerterrein Vrijenburg vervangen door hufproof exemplaren.

De werkzaamheden aan parkeerterrein Vrijenburg zijn eind 2023 afgerond. Omdat niet alle bijkomende werkzaamheden vooraf voldoende begroot waren kan het project niet volledig binnen het beschikbaar gestelde krediet worden gerealiseerd. In het project is prioriteit gegeven aan parkeerterrein Vrijenburg omdat de overlast hier als meest ernstig ervaren wordt. Over de aanpak van parkeerterrein Clarabos zal het bestuur nader worden geadviseerd.

Kwaliteitsimpuls Wevershoek:

De werkzaamheden zijn afgerond en de eindafrekening is opgesteld en rondgestuurd. De financiële afwikkeling van dit project zal in 2024 plaatsvinden.

Optimalisatie beheer:

Zie tekst Optimalisatierichting NRIJ.

Afgesloten kredieten:

Polder Buiten van Zwijndrecht:

Het project is afgerond.

Windturbines Vaanplein:

Het project Vaanplein is afgesloten: met de gunning door het bestuur is het project afgerond. Het project betrof immers het vinden van een goede ontwikkelaar en het sluiten van een optieovereenkomst met die partij. De ontwikkelaar gaat nu aan het werk en zal zich naar verwachting weer melden als er een opstalrecht moet worden gevestigd.

Loopvlonder Carnisse Grienden:

Het Algemeen Bestuur heeft in 2022 besloten de houten loopvlonder in de Carnisse Grienden te vervangen en hiervoor dit krediet beschikbaar gesteld. De werkzaamheden zijn in het voorjaar van 2023 uitgevoerd. Er is een beperkte kostenoverschrijding gerealiseerd vanwege de fors gestegen houtprijzen. De overschrijding van 4.394 is gedekt uit de reserve vervangingsinvesteringen.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het recreatieschap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd of ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het recreatieschap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 75%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 25% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Inflatie

Wegens de gestegen inflatie, het CPI indexcijfer voor 2023 was 3%, in relatie tot de index die in de begroting 2024 is gehanteerd (8,4%) mag verwacht worden dat er op regulier onderhoud en groot onderhoud geen extra kosten doorberekend gaan worden door onze leveranciers/aannemers. Dit risico is derhalve niet meer van toepassing.

Niet kwantificeerbare risico's

Hier wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Voor dit beleid volgt het schap het rijksbeleid voor gemeenten. Het rijk stelt voor gemeenten, die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve op 2% van de som van de structurele inkomsten. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste/benodigde weerstandsvermogen voor niet gekwantificeerde risico's. Voor de structurele inkomsten wordt uitgegaan van de huren & pachten en de verwachte rentebaten. Deze zijn in de begroting 2025 gesteld op 1.084K. Het risico is dan $22.000 \times 4 = 88.000$ euro.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

De stand van de Algemene Reserve is per eind 2023 (inclusief resultaatbestemming) ca. € 0,9 miljoen.

De ratio komt uit op > 1 en is daarmee voldoende te noemen.

Kengetallen BBV

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat de jaarstukken de kengetallen weergeven.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2023
netto schuldquote	-121%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-121%
solvabiliteitsratio	59%
structurele exploitatieruimte	8%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De Provincie Zuid-Holland gebruikt de volgende signaleringswaarden:

Kengetal	gezond	neutraal	risicovol
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het recreatieschap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is ruim positief.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten. Het percentage is positief, wat betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van de leningen) te dekken.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het recreatieschap om duurzaam gebruik mogelijk te maken.

Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud. Het Terrein Beheer Model wordt periodiek herijkt.

Voorziening groot onderhoud

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het recreatieschap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de voorziening groot onderhoud verantwoord.

Programma groot onderhoud 2023

In de eerste maanden van het jaar zijn de herplantwerkzaamheden in het werkblok Johannapolder uitgevoerd (overlopend uit 2021). Voorts zijn de uit 2022 overlopende werkzaamheden aan duikers (vervangingsonderhoud) en elementenverhardingen (groot onderhoud) in het eerste halfjaar van 2023 uitgevoerd.

Het programma groot onderhoud 2023 is grotendeels binnen het verslagjaar afgerond. Er is veel aandacht uitgegaan naar het uitvoeren van bosonderhoud in het werkblok Hoge Veld/Jan Gerritsepolder waar veel door essentaksterfte aangetaste essen verwijderd zijn. De zaag- en opruimwerkzaamheden zijn in 2023 afgerond, de herplant zal in 2024 worden uitgevoerd. Verder is groot uitgevoerd aan o.a. halfverhardingen en aan de speel- en ligweide in recreatiegebied Sandelingen Ambacht. Verder zijn de fietsenrekken in recreatiegebied Vrijenburg vervangen en is het jaarlijkse baggerwerk uitgevoerd.

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud te zien voor de komende jaren.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand voorziening Groot onderhoud per 01-01	2.216.876	2.531.793	2.219.546	1.521.363	1.290.751	1.502.660	1.269.039
Dotatie	666.000	660.600	660.600	660.600	660.600	660.600	660.600
Extra dotatie	216.202	261.202	261.202				
Materiële kosten prognoses 2024 ev.	439.687	884.760	1.246.142	685.548	345.147	687.862	688.795
Personele kosten prognoses 2024 ev.	127.598	265.428	373.843	205.664	103.544	206.359	206.639
Materiële kosten Bos 2023		64.509					
Personele kosten Bos 2023		19.353					
Stand voorziening groot onderhoud per 31-12	2.531.793	2.219.546	1.521.363	1.290.751	1.502.660	1.269.039	1.034.205

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is bij ministeriële regeling vastgesteld op 8,5 % van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. In 2023 zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2023 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Er is op balansdatum 2023 één uitstaande geldlening zonder renteherziening gedurende de looptijd. Er is geen sprake van herfinanciering. Derhalve is er geen renterisico. Ten aanzien van het risicobeheer van de huidige leningen zijn er geen beleidsvoornemens. Het renteresultaat is gelijk aan de rentelasten en bedraagt 13.830 euro. Tevens is er geen sprake van een financieringsbehoefte.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. In 2023 is het drempelbedrag van € 1.000.000 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

EMU saldo

Het (EMU-saldo) is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Decentrale overheden moeten inzicht geven in de berekening van hun aandeel in dit EMU-saldo. Deze informatie wordt middels enquêtes aangeleverd bij het CBS. Voor de EMU-enquête worden de gemeenten, de provincies en de waterschappen integraal waargenomen. Bij de gemeenschappelijke regelingen wordt een deelwaarneming gedaan. Een gemeenschappelijke regeling valt binnen de deelwaarneming indien het totaal aan baten of lasten op de exploitatierekening groter is dan 20 miljoen euro. Omdat het begrotingstotaal van het Recreatieschap onder deze grens van €20 miljoen ligt is toelichting van het EMU saldo niet verplicht en derhalve niet opgenomen.

Renteschema

Renteschema:				
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering				157.084
b. De externe rentebaten (idem)			-/-	13.830
Saldo rentelasten en rentebaten				143.254
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-		
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/-	-		
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening is	-/-	-		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				-
d1. Rente over eigen vermogen			+/+	-
d2. Rente over voorzieningen			+/+	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				143.254
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	-
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury				143.254

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Het dagelijks bestuur van het recreatieschap heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld waarin de volgende uitgangspunten centraal staan:

- Grond is een middel en geen doel.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen – actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten.

Schapsspecifiek

In programma 2 van de jaarrekening wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedactiviteiten in het schap en de daarbij gerealiseerde resultaten. Daarnaast wordt verwezen.

Grondpositie

Grondpositie per 31 december 2023:

Oppervlakte:	31-12-2022	31-12-2023*	Toelichting mutatie:
Totaal	548 ha	548 ha	

*Afgerond op hele getallen

Deze tabel betreft de grondpositie; in het onderdeel “gebiedsbeheer” van programma 2 wordt ingegaan op het beheerareaal en eventuele mutaties hierin. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het schap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft.

Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2023.

4.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door Staatsbosbeheer aan het natuur- en recreatieschap zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK).

Voor begrotingsjaar 2023 is de volgende afrekenmethodiek toegepast:

1. De standaard dienstverlening te verrekenen op maximaal het totaalbudget bedrijfsvoering incl. goedgekeurd meerwerk tegen werkelijke kosten dan wel werkelijke uren maal het afgesproken tarief;
2. De begeleiding voor regulier en groot onderhoud te maximeren op 30% van de werkelijke materiele kosten voor uitbesteed werk.

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer is opgenomen in onderstaande tabel.

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Omgevingsmanagement	56.800	74.557	-	-	56.800	74.557
Beheer vastgoed & gronden (rentmeest)	61.200	72.663	-	-	61.200	72.663
Ondersteuning recreatie, landschaps-	17.900	28.417	-	-	17.900	28.417
Toezicht & handhaving	185.200	161.945	-	-	185.200	161.945
Vergunningen, ontheffingen en toest.	13.400	13.077	-	-	13.400	13.077
Beheerinformatie	50.000	30.397	-	-	50.000	30.397
Uitvoeren terreinbeh. RO Begeleiding	319.800	262.337	-	-	319.800	262.337
Uitvoeren terreininspecties	59.500	37.088	-	-	59.500	37.088
Gebiedsbeheer	763.800	680.480	-	-	763.800	680.480
SOK Vrijwilligers en actief burgersc	42.300	31.808	-	-	42.300	31.808
Maatschappelijke betrokkenheid	42.300	31.808	-	-	42.300	31.808
Voorbereiden programma en projectman	32.100	14.388	-	-	32.100	14.388
Plannen maken	32.100	14.388	-	-	32.100	14.388
Bestuurlijke diensten	126.030	86.272	-	-	126.030	86.272
Financiële diensten	144.400	160.411	-	-	144.400	160.411
Juridische diensten	24.900	23.681	-	-	24.900	23.681
Overhead	295.330	270.364	-	-	295.330	270.364
Totaal personele lasten	1.133.530	997.040	-	-	1.133.530	997.040

Toelichting

Terreinbeheer	Het beheer van de gebieden is met minder personele inzet dan van te voren geraamd op het gewenste peil gehouden. De grootste afwijking is ontstaan op het onderdeel Begeleiding regulier onderhoud. Dit onderdeel is normatief begroot op 30% van de materiële uitgaven. Doordat op een soepel en effectieve wijze kon worden samengewerkt met de aannemers die het Gras en waterbestek en het Hygiënebestek uitvoeren kon het percentage met behoud van kwaliteit op 23% worden gehouden.
Economisch beheer	De werkzaamheden op het gebied van grondzaken zijn in 2023 in aantal en omvang hoger geweest als bij de reguliere dienstverlening geraamd. Te denken valt aan de uitbreiding van het erfpachtrecht Koedoodhaven, gewenste nieuwbouw van de modelspoorbaan Barendrecht, het vestigen van opstalrechten voor diverse telecomkabels en de aanbesteding van agrarische pachtgronden. Ook enkele handhavingskwesties vroegen om veel aandacht. Het betreft ook enkele ontwikkelwerkzaamheden die niet in de additionele dienstverlening zijn opgenomen, zoals een aantal nieuwe ontwikkelinitiatieven in de Johannapolder en omzetting huur in erfpacht van
Communicatie	Het budget Omgevingscommunicatie is in de Programmabegroting teruggebracht van € 115.500 naar € 56.800, dit omdat in het Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma 2021-2025 afgesproken is dat dit product in samenwerking tussen Staatsbosbeheer en de deelnemende gemeenten vormgegeven wordt. Het beoogde voordeel kon echter niet behaald worden, o.a. doordat in 2023 veel energie is gestoken in de communicatie over boswerkzaamheden/essentaksterfte.
Regelgeving en Handhaving	Door krapte op de arbeidsmarkt konden niet alle begrote uren Toezicht en Handhaving gerealiseerd worden. Hierdoor is in 2023 240 uur minder inzet geweest op dit product (op een totaal van 1.900)
Bestuursproducten	Met het invullen van de functie Bestuurssecretaris door Staatsbosbeheer is op het onderdeel bestuursondersteuning een efficiëncyvoordeel bereikt
Financiën	Vanwege aanvullende eisen m.b.t. duurzame waardevermindering vaste activa is meer tijd besteed aan het opmaken en onderbouwen van de jaarstukken. Verder is er meer inspanning verricht met betrekking tot de rechtmatigheidscontrole.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaarden criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium hieronder nader toegelicht:

Het voorwaarden criterium: alle financiële beheers-handelingen zijn verricht in overeenstemming met wet- en regelgeving.

Het begrotingscriterium: Alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de begroting (incl. wijzigingen) zoals door het algemeen bestuur is goedgekeurd. Een aantal begrotingsoverschrijdingen is niet verwijtbaar aan het dagelijks bestuur, bijvoorbeeld omdat ze niet voorzienbaar waren of omdat er ook hogere baten aan ten grondslag liggen.

Het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium: het dagelijks bestuur heeft voldoende waarborgen genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen zijn verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan het recreatieschap is betaald.

Verder dient hierbij opgemerkt te worden dat rechtmatigheid breder is dan bovengenoemde 3 criteria. De andere 6 criteria (calculatie, valuterig, adressering, volledigheid, aanvaardbaarheid en levering) worden afgedekt door het getrouw beeld en de accountant zal hierover haar oordeel geven. Het dagelijks bestuur is niet verplicht worden om hier afzonderlijk over te rapporteren.

Rechtmatigheidsverantwoording 2023:

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een rechtmatige uitvoering van de begroting. Waar het tot 2022 nog gebruikelijk was dat de controlerend accountant de controle uitvoert en hierover rapporteert aan het algemeen bestuur, rapporteert het dagelijks bestuur dit vanaf boekjaar 2023 zelfstandig doen door middel van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het dagelijks bestuur van het Recreatieschap geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in de documenten van de lijst met relevante wet- en regelgeving van het normenkader rechtmatigheid 2023 vastgesteld door het algemeen bestuur en de grenzen inzake toelichtingen opgenomen in de financiële verordening 2023 van het Recreatieschap eveneens vastgesteld door het algemeen bestuur.

In het normenkader rechtmatigheid is opgenomen dat een grens voor de rechtmatigheidsverantwoording van 1% van de lasten en mutaties in de reserves wordt gehanteerd, in de paragraaf bedrijfsvoering worden eventuele geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter van €10.000,- én meer dan 10% nader toegelicht e.e.a. conform de financiële verordening 2023 van het Recreatieschap.

Toelichting op de afwijkingen 2023 per onderstaande onderscheiden processen

1. Inkoop en betaalproces
2. Investerings in materiele vaste activa en betaalproces
3. Huren en pachten (ingebruikgeving)
4. Memoriaalboekingen
5. Begrotingen – begrotingswijzigingen
6. Begrotingen - investeringskredieten
7. Aanbestedingen
8. Dienstverlening door Staatsbosbeheer

Geen bevindingen welke de rapporteringstolerantie overstijgen

4.6 Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf beschrijft de activiteiten die in 2023 zijn uitgevoerd op de thema's verbetering informatiehuishouding, de actieve en passieve openbaarmaking.

Verbetering informatiehuishouding

In 2023 zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Bewustwording: In de organisatie wordt binnen het project en bij reguliere trainingen van 360 gecommuniceerd hoe er gewerkt moet worden met documenten met behulp van de infographic 'wat sla ik waar op'. Het blijkt in de praktijk nog lastig te zijn, er is meer aandacht en ondersteuning nodig voor de medewerkers. Er wordt een hulpmiddel ontwikkeld dat afdelingen en provinciale eenheden moet helpen bij het opslaan van documenten.
- Berichtenarchivering: In 2024 komt er vanuit het Rijk een nieuwe richtlijn beschikbaar voor het archiveren van berichten en in 2023 is er een impactanalyse opgesteld.
- E-mailarchivering: Het opstellen van de impactanalyse wordt uitgevoerd zodra de richtlijnen vanuit het Rijk helder zijn.
- Ontwikkeling Informatiesysteem: Microsoft Teams is in de organisatie ingevoerd. Vanwege veiligheidsissues en gebrek aan voldoende capaciteit is de integratie van MS Teams en 360 nog niet operationeel, het is in de testfase.
- Datamanagement: Er is een verkenning datamanagement gestart dat in 2024 wordt afgerond.
- KWIV-profielen: In 2022 is er gewerkt aan de implementatie van het Kwaliteitsraamwerk Informatievoorziening (KWIV) om zicht te krijgen op benodigde formatie en competenties van medewerkers. Alle I-functies zijn gekoppeld aan een beschikbaar profiel. Met collega-organisaties is er gewerkt aan de uitwerking van profielen voor informatieprofessionals.

De trend van de jaarlijkse meting informatiehuishouding laat een kleine stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren.

Actieve openbaarmaking

De ontwikkeling van een platform (PLOOI) waar alle overheden hun openbaar te maken documenten konden plaatsen, is stopgezet. Het kabinet heeft besloten om eerst een eenvoudiger variant met een verwijsindex en een zoekfunctie te ontwikkelen. Deze variant is inmiddels operationeel. Deelname aan dit platform is momenteel nog op vrijwillige basis, waarbij de recreatieschappen en CBG nog niet zijn aangesloten. Woo-verzoeken en besluiten worden nog steeds op de website van het betreffende recreatieschap openbaar gemaakt. Vanwege vertraging in de realisatie van het publicatieplatform, is ook de inwerkingtreding van het actieve openbaarmakingsdeel van de Woo vertraagd. Staatsbosbeheer handelt de WOO verzoeken af namens de schappen en volgt de ontwikkelingen nauwlettend, maar gezien de financiële situatie, waarin de nieuwe taken beperkt worden vergoed, neemt het geen leidende rol op zich.

Passieve openbaarmaking

	Aantal verzoek	Gemiddelde behandeltijd in dagen
2022	3	35
2023	2	152

In 2023 zijn er minder Woo-verzoeken ingediend dan in 2022. De gemiddelde behandeltijd is wel toegenomen. Dat komt omdat een van de twee verzoeken, over het windmolenpark Vaanplein, een groot aantal documenten omvatte en gelet op de gevoeligheid, de nodige bestuurlijke afstemming vroeg.

JAARREKENING 2023

5.1 Balans per 31 december 2023

ACTIVA	31 december 2023	31 december 2022
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2.674.272	2.389.367
Investerings met een economisch nut	2.053.226	2.062.159
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	621.046	327.208
VLOTTENDE ACTIVA		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	4.932.978	4.711.839
Vorderingen op openbare lichamen	162.159	266.371
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	4.690.174	4.240.133
Overige vorderingen	80.645	205.335
Liquide middelen	120.110	176.599
Banksaldi	120.110	176.599
Overlopende activa	188.408	171.595
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	103.880	103.880
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	84.528	67.715
Totaal	7.915.768	7.449.400

PASSIVA	31 december 2023	31 december 2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen	4.705.267	4.403.659
Algemene reserve	666.842	531.131
Bestemmingsreserves	3.796.558	3.774.460
Gerealiseerde resultaat	241.867	98.068
Voorzieningen	2.531.793	2.216.876
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.531.793	2.216.876
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	230.540	273.918
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	226.890	272.268
Waarborgsommen	3.650	1.650
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	79.100	86.201
Overige schulden	79.100	86.201
Overlopende passiva	369.068	468.746
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	192.666	299.621
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	176.096	167.321
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	306	1.804
Totaal	7.915.768	7.449.400

5.2 Overzicht van baten en lasten 2023

Deelproduct/product	Lasten		Lasten		Baten		Baten		Saldo		Saldo	
	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Personeel	802.044	763.800	763.800	680.480		-	-		802.044	763.800	763.800	680.480
Materieel	2.419.932	2.268.239	2.426.601	2.400.870	952.525	747.200	853.440	883.390	1.467.407	1.521.039	1.573.161	1.517.480
Gebiedsbeheer	3.221.976	3.032.039	3.190.401	3.081.350	952.525	747.200	853.440	883.390	2.269.450	2.284.839	2.336.961	2.197.960
Personeel	39.867	42.300	42.300	31.808		-	-		39.867	42.300	42.300	31.808
Maatschappelijke betrokkenheid	39.867	42.300	42.300	31.808	-	-	-	-	39.867	42.300	42.300	31.808
Personeel	17.186	32.100	32.100	14.388		-	-		17.186	32.100	32.100	14.388
Plannen maken	17.186	32.100	32.100	14.388	-	-	-	-	17.186	32.100	32.100	14.388
									-	-	-	-
Overhead									-	-	-	-
Personeel	18.029	49.800	126.030	86.272		-	-		18.029	49.800	126.030	86.272
Materieel	67.760	83.900	10.200	(409)	-	-	-	(409)	67.760	83.900	10.200	(409)
Bestuurlijke diensten	85.789	133.700	136.230	85.863	-	-	-	-	85.789	133.700	136.230	85.863
Personeel	168.707	132.400	144.400	160.411		-	-		168.707	132.400	144.400	160.411
Materieel	9.467	37.700	37.700	46.784	16.149	-	136.000	157.084	(6.682)	37.700	(98.300)	(110.300)
Financiële diensten	178.174	170.100	182.100	207.195	16.149	-	136.000	157.084	162.025	170.100	46.100	50.111
Personeel	8.571	16.800	24.900	23.681		-	-		8.571	16.800	24.900	23.681
Juridische diensten	8.571	20.300	24.900	23.681	-	-	-	-	8.571	20.300	24.900	23.681
									-	-	-	-
Totaal overhead	272.534	324.100	343.230	316.739	16.149	-	136.000	157.084	256.385	324.100	207.230	159.655
Overige kosten		-	-	-					-	-	-	-
Deelnemersbijdrage			-	-	1.455.691	1.525.564	1.525.564	1.525.564	(1.455.691)	(1.525.564)	(1.525.564)	(1.525.564)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland			-	-	326.900	326.900	326.900	353.988	(326.900)	(326.900)	(326.900)	(353.988)
Bijdrage gemeente Rotterdam			-	-	854.373	854.373	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen		-	-	-	2.636.964	2.706.837	2.706.837	2.733.925	(2.636.964)	(2.706.837)	(2.706.837)	(2.733.925)
									-	-	-	-
Onvoorzien	-	50.000	-	-			-	-	-	50.000	-	-
	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	50.000	-	-
									-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.551.563	3.480.539	3.608.031	3.444.285	3.605.638	3.454.037	3.696.277	3.774.399	(54.076)	26.502	(88.246)	(330.114)
									-	-	-	-
Totaal kredieten	56.851	-	36.086	28.506	8.065	-	-	-	48.786	-	36.086	28.506
									-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	3.608.414	3.480.539	3.644.117	3.472.791	3.613.703	3.454.037	3.696.277	3.774.399	(5.291)	26.502	(52.160)	(301.608)
									-	-	-	-
Totaal mutatie reserves	308.538	254.200	433.948	433.948	401.316	280.702	381.788	374.207	(92.778)	(26.502)	52.160	59.741
									-	-	-	-
Saldo	3.916.952	3.734.739	4.078.065	3.906.739	4.015.019	3.734.739	4.078.065	4.148.606	(98.068)	-	-	(241.867)

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten gewone bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen (mutaties) aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Het bestuur heeft een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke toekomstscenario's voor het recreatieschap. Een nadere uitwerking van een voorkeursscenario('s) moet nog plaatsvinden en de uitkomst daarvan is mede bepalend voor de toekomst van het schap. De huidige waarderingsgrondslagen zijn voor 2023 gehandhaafd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag. Verder worden de uitgangspunten van de financiële verordening van het schap gehanteerd. Daarnaast wordt een activeringsgrens gehanteerd van 25.000 euro.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur. Eventuele duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in ogenschouw genomen.

De volgende uitgangspunten zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	30 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	35 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	30 jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet. De voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

☒ Investerings in de openbare ruimte met een economisch nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een economisch nut had het volgende verloop:

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Afgeronde activa	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en Terreinen	1.916.993	-	-	-	-	-		1.916.993
Bedrijfsgebouwen	145.166	-	-	8.933	-	-		136.233
	2.062.159	0	0	8.933	0	0		2.053.226

De bedrijfsgebouwen worden lineair afgeschreven in 10-35 jaar, i.c. is dat € 8.933 per jaar.

☒ Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Afgeronde activa	Boekwaarde 31-12-2023
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	197.111	0	0	24.430	0	0		172.681
Overige materiële activa	296	0	0	138	0	0		158
Investeingen na 2017:								
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	68.416	0	0	2.073	0	0	219.394	285.737
Overige materiële activa	55.803	0	0	2.426	0	0		53.377
activa in bewerking:								
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	5.582	322.906	0	0	0	0	-219.394	109.094
	327.208	322.906	0	29.067	0	0	0	621.046

Van de investeringen met maatschappelijk nut heeft 172.840 euro (per eind 2023) betrekking op investeringen van voor 2017.

Van de gronden die in eigendom zijn, zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, welke leiden tot erfpachtopbrengsten.

Activa in bewerking waarvan de bewerking is afgerond en welke in gebruik wordt genomen wordt gepresenteerd naar de categorie Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en overige activa. Deze presentatie is te zien in kolom "afgeronde activa". Vanaf het moment van afronding bewerking en ingebruikname vindt afschrijving plaats.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

☒ Vorderingen op openbare lichamen

	2023	2022
Debiteuren	162.159	266.371
Totaal	162.159	266.371

☒ Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2023	2022
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	4.690.174	4.240.133
	4.690.174	4.240.133

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2023 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	106	127	156	104
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	894	873	844	896
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	3.735			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	3.735			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.577	11.576	14.342	9.565
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	106	127	156	104

☒ Overige vorderingen

	2023	2022
Debiteuren	147.239	265.994
Vooziening dubieuze debiteuren	66.594	60.659
Per saldo	80.645	205.335

Liquide middelen

☒ Banksaldi

	2023	2022
Rekening-courant bank	120.110	176.599
	120.110	176.599

Overlopende activa

☒ Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Rijksbijdrage				
SNL Natuurbeheer subsidie	103.880	103.880	103.880	103.880
Totaal	103.880	103.880	103.880	103.880

☒ Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2023	2022
Nog te ontvangen bedragen	66.949	23.794
Compensabele BTW	13.158	10.537
Vooruitontvangen facturen - huren	0	29.670
Vooruitontvangen facturen - verzekering	4.421	3.714
	84.528	67.715

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2023	Bestemming Resultaat 2022	Toevoegingen in 2023	Onttrekkingen in 2023	Stand per 31-12-2023
Algemene Reserve	531.131	98.068	103.787	66.144	666.842
Totaal Algemene Reserve	531.131	98.068	103.787	66.144	666.842
Bestemmingsreserves					
Investeringsreserve	1.521.205	0	0	8.034	1.513.171
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	0	0	0	460.306
Reserve vervangingsinvesteringen	150.434	0	75.961	219.394	7.001
Reserve Pendrechtse Molen	227.332	0	27.700	15.000	240.032
Afschrijvingsreserve	124.218	0	219.394	4.499	339.113
Reserve besparingen	507.357	0	226.500	19.327	714.530
Egalisatiereserve Groot Onderhoud	783.607	0	0	261.202	522.405
Provinciale reserves	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	3.774.459	-	549.555	527.456	3.796.558
Totaal	4.305.590	98.068	653.342	593.600	4.463.400

In de Algemene Reserve zijn de volgende bedragen toe te rekenen aan de provinciale subsidie en derhalve daarvoor gereserveerd:

T.b.v. egalisatiereserve 81.725

T.b.v. reserve besparingen 69.043

T.b.v. Onderhoud 34.206

Totaal: 184.974

☒ ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2023	2022
Saldo 1 januari	531.131	432.104
Bij: resultaatbestemming	98.068	64.000
Bij: toevoegingen	103.787	99.027
Af: Onttrekkingen	66.144	64.000
Saldo 31 december	666.842	531.131

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform najaarsrapportage

103.787

103.787

Specificatie onttrekkingen:

- onttrekking conform najaarsrapportage

65.000

- Uitbreiding Hotel ARA

1.144

Totaal onttrekkingen

66.144

☒ BESTEMMINGSRESERVES**a) Investeringsreserve**

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2023	2022
Saldo 1 januari	1.521.205	1.509.496
Bij: bestemming resultaat	0	0
Bij: toevoegingen	0	68.561
Af: Onttrekkingen	8.034	56.852
Saldo 31 december	1.513.171	1.521.205

Specificatie onttrekkingen:

Kredieten

- Windturbines Vaanplein

Totaal onttrekkingen

8.034
8.034

b) Reserve Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied. Deze herinrichting is het gevolg van de aanleg van de Betuwelijn en Trampus. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft geld ontvangen voor de verkoop van gronden aan de Nederlandse Spoorwegen voor de aanleg van de Betuweroute. Met deze middelen is geherinvesteerd in het park om de gevolgen van de aanleg van de Betuweroute te compenseren (kwaliteitsimpuls). Met het overgebleven geld is deze reserve gevormd. De kosten voor de aanleg van de Blauwe Verbinding deeltracé Zuidelijk Randpark worden deels ten laste van deze reserve gebracht.

	2023	2022
Saldo 1 januari	460.306	460.306
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	460.306	460.306

c) Reserve vervangingsinvesteringen

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2023	2022
Saldo 1 januari	150.434	150.434
Bij: toevoegingen	75.961	0
Af: Onttrekkingen	219.394	0
Saldo 31 december	7.001	150.434

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform najaarsrapportage

Totaal toevoegingen

75.961
75.961

Specificatie onttrekkingen:

- Loopvlonder afsluiten krediet

Totaal onttrekkingen

219.394
219.394

d) Reserve Pendrechtse Molen

Het doel van deze reserve is het dekken van de onderhoudskosten van de Pendrechtse Molen.

	2023	2022
Saldo 1 januari	227.332	214.394
Bij: toevoegingen	27.700	27.700
Af: Onttrekkingen	15.000	14.762
Saldo 31 december	<u>240.032</u>	<u>227.332</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform programma begroting

27.700

Totaal toevoegingen

27.700

Specificatie onttrekkingen:

- onttrekking conform programma begroting

15.000

Totaal onttrekkingen

15.000

e) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingslasten van projecten die geactiveerd zijn conform nieuwe BBV regelgeving

	2023	2022
Saldo 1 januari	124.219	128.718
Bij: toevoegingen	219.394	0
Af: Onttrekkingen	4.500	4.499
Saldo 31 december	<u>339.113</u>	<u>124.219</u>

Specificatie toevoegingen:

- Loopvlonder afsluiten project

219.394

Totaal toevoegingen

219.394

Specificatie onttrekkingen:

- conform afschrijvingstaat

4.499

Totaal onttrekkingen

4.499

f) Reserve besparingen

De reserve besparingen heeft als doel het financieren van investeringen die leiden tot een afname in de onderhoudskosten.

	2023	2022
Saldo 1 januari	507.357	222.773
Bij: bestemming resultaat	0	171.334
Bij: toevoegingen	226.500	113.250
Af: Onttrekkingen	19.327	0
Saldo 31 december	<u>714.530</u>	<u>507.357</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform begroting

226.500

Totaal toevoegingen

226.500

Specificatie onttrekkingen:

- Windturbines Vaanplein

19.327

Totaal onttrekkingen

19.327

g) Egalisatiereserve groot onderhoud

De reserve heeft ten doel om tot en met 2025 het tekort op de voorziening groot onderhoud te egaliseren door middel van een jaarlijkse extra dotatie van 261.202

	2023	2022
Saldo 1 januari	783.607	1.044.809
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	261.202	261.202
Saldo 31 december	522.405	783.607

Specificatie onttrekkingen:

- extra dotatie voorziening groot onderhoud
Totaal onttrekkingen

261.202
261.202

h) Provinciale reserve

Vanuit de boekjaarsubsidie is vanuit PZH vastgesteld dat van het positieve resultaat een deel naar de reserve Provinciale gelden gaat. Welke ingezet kunnen worden voor beheer, om onderhoud en ontwikkeling van de in beheer zijnde gebieden.

☒ GEREALISEERD RESULTAAT

	2023	2022
Gerealiseerd resultaat	241.867	98.068
	241.867	98.068

☒ Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2023	Toevoegingen in 2023	Onttrekkingen in 2023	Stand per 31-12-2023
Onderhoudsegalisatievoorziening	2.216.877	882.202	567.285	2.531.794
Totaal	2.216.877	882.202	567.285	2.531.794

☒ ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

a) Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	2023	2022
Saldo 1 januari	2.216.876	1.992.696
Bij: toevoegingen	882.202	882.201
Af: Aanwendungen	567.285	658.021
Saldo 31 december	<u>2.531.793</u>	<u>2.216.876</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform primaire begroting	621.000
- toevoeging gedekt vanuit egalisatie reserve groot onderhoud	<u>261.202</u>
Totaal toevoegingen	<u>882.202</u>

Specificatie aanwendungen:

- uitgevoerde werkzaamheden groot onderhoud	<u>567.285</u>
Totaal aanwendungen	<u>567.285</u>

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

☒ Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

	2023	2022
Saldo 1 januari	272.268	317.646
Af: aflossing	45.378	45.378
Saldo per 31 december	<u>226.890</u>	<u>272.268</u>

De rentelasten voor het boekjaar bedragen € 11.829.

☒ Waarborgsommen

	2023	2022
Boekwaarde 1 januari	1.650	1.150
Vermeerderingen	2.000	500
Aflossingen	0	0
Saldo per 31 december	3.650	1.650
<i>Flottende passiva</i>		

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

☒ Overige schulden

	2023	2022
Crediteuren	79.100	86.201
Totaal	79.100	86.201

Overlopende passiva

- ☒ Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2023	2022
Nog te betalen rente	888	1.066
Nog te ontvangen facturen	191.778	298.555
Totaal	192.666	299.621

De nog te betalen lasten betreffen lasten die in 2023 zijn geboekt maar waarvan nog geen facturen zijn ontvangen. Het verschil ten opzichte van 2022 wordt veroorzaakt door een nog te ontvangen factuur betreffende werkzaamheden op regulier onderhoud en de afrekening van dienstverlening Staatsbosbeheer.

- ☒ De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen, bestede of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2023
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Wevershoek	16.789	0	0	16.789
Pendrechtse molen	16.207	8.600	20.690	4.117
Spuiveld corona subsidie RO	17.932	0	17.932	0
PZH subsidie optimalisatie	116.393	38.797	0	155.190
Totaal	167.321	47.397	38.622	176.096

Van de ontvangen bedragen in relatie tot de Pendrechtse Molen was 7.607 euro een correctie op voorgaand jaar en had te maken met de subsidie en gerelateerde uitgaven voor het onderhoud van de Pendrechtse Molen.

☒ Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2023	2022
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen/Gem.Zwijndrecht	306	1.804
Totaal	306	1.804

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnterpreteerd.

De belangrijkste resterende verplichting (> € 100.000) per eind 2023 voor dit schap zijn:

- Samenwerkingsovereenkomst Recreatieschap en Staatsbosbeheer € 1.495.224
- Griendenbestek € 238.787
- Hygiënebestek € 328.210
- Bestek Gras & Water € 376.075
- Groot Onderhoud Harde Oevers € 181.200

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur:

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 13 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 39.107. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2023

Programma Instandhouding en ontwikkeling gebieden

Deelproduct/product	Lasten		Lasten		Baten	Baten		Saldo	Saldo			
	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023		Rekening 2022	Begroting 2023		Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023		
Personeel	802.044	763.800	763.800	680.480		-	-		802.044	763.800	763.800	680.480
Materieel	2.419.932	2.268.239	2.426.601	2.400.870	952.525	747.200	853.440	883.390	1.467.407	1.521.039	1.573.161	1.517.480
Gebiedsbeheer	3.221.976	3.032.039	3.190.401	3.081.350	952.525	747.200	853.440	883.390	2.269.450	2.284.839	2.336.961	2.197.960
Personeel	39.867	42.300	42.300	31.808		-	-		39.867	42.300	42.300	31.808
Maatschappelijke betrokkenheid	39.867	42.300	42.300	31.808	-	-	-	-	39.867	42.300	42.300	31.808
Personeel	17.186	32.100	32.100	14.388		-	-		17.186	32.100	32.100	14.388
Plannen maken	17.186	32.100	32.100	14.388	-	-	-	-	17.186	32.100	32.100	14.388
Overhead									-	-	-	-
Personeel	18.029	49.800	126.030	86.272		-	-		18.029	49.800	126.030	86.272
Materieel	67.760	83.900	10.200	(409)	-	-	-	-	67.760	83.900	10.200	(409)
Bestuurlijke diensten	85.789	133.700	136.230	85.863	-	-	-	-	85.789	133.700	136.230	85.863
Personeel	168.707	132.400	144.400	160.411		-	-		168.707	132.400	144.400	160.411
Materieel	9.467	37.700	37.700	46.784	16.149	-	136.000	157.084	(6.682)	37.700	(98.300)	(110.300)
Financiële diensten	178.174	170.100	182.100	207.195	16.149	-	136.000	157.084	162.025	170.100	46.100	50.111
Personeel	8.571	16.800	24.900	23.681		-	-		8.571	16.800	24.900	23.681
Juridische diensten	8.571	20.300	24.900	23.681	-	-	-	-	8.571	20.300	24.900	23.681
Totaal overhead	272.534	324.100	343.230	316.739	16.149	-	136.000	157.084	256.385	324.100	207.230	159.655
Overige kosten		-	-						-	-	-	-
Deelnemersbijdrage		-	-		1.455.691	1.525.564	1.525.564	1.525.564	(1.455.691)	(1.525.564)	(1.525.564)	(1.525.564)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland		-	-		326.900	326.900	326.900	353.988	(326.900)	(326.900)	(326.900)	(353.988)
Bijdrage gemeente Rotterdam		-	-		854.373	854.373	854.373	854.373	(854.373)	(854.373)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen		-	-	-	2.636.964	2.706.837	2.706.837	2.733.925	(2.636.964)	(2.706.837)	(2.706.837)	(2.733.925)
									-	-	-	-
	-	50.000	-				-		-	50.000	-	-
Onvoorzien	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	50.000	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.551.563	3.480.539	3.608.031	3.444.285	3.605.638	3.454.037	3.696.277	3.774.399	(54.076)	26.502	(88.246)	(330.114)
									-	-	-	-
Totaal kredieten	56.851	-	36.086	28.506	8.065	-	-		-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	3.608.414	3.480.539	3.644.117	3.472.791	3.613.703	3.454.037	3.696.277	3.774.399	(5.291)	26.502	(52.160)	(301.608)
									-	-	-	-
Totaal mutatie reserves	308.538	254.200	433.948	433.948	401.316	280.702	381.788	374.207	(92.778)	(26.502)	52.160	59.741
Saldo	3.916.952	3.734.739	4.078.065	3.906.739	4.015.019	3.734.739	4.078.065	4.148.606	(98.068)	-	-	(241.867)

Voor de toelichting op de baten en lasten worden afwijkingen tussen de bijgestelde begroting (najaarsrapportage) en de werkelijke baten en lasten van meer of minder dan 10.000 euro én meer dan 10% toegelicht op productniveau.

PRODUCT	BEDRAG	VOORDELIG/NADELIG	TOELICHTING
Gebiedsbeheer	139.001	voordelig	We hebben tegen minder kosten het gebiedsbeheer gerealiseerd met behoud van het afgesproken kwaliteitsniveau.
Maatschappelijke betrokkenheid	10.492	voordelig	Dit jaar is de inzet voor maatschappelijke betrokkenheid minder intensief geweest dan gepland doordat er door betrokken partijen meer zelfstandig geopereerd werd.
Plannen maken	17.712	voordelig	Gelet op de optimalisatie van de begroting is er een pas op de plaatst gemaakt met planontwikkeling in de gebieden.
Overhead			
Bestuurlijke diensten	50.367	voordelig	Met het invullen van de functie Bestuurssecretaris door Staatsbosbeheer is op het onderdeel bestuursondersteuning een efficiency voordeel bereikt.
Financiële diensten	4.011	nadelig	Nvt
Juridische diensten	1.220	Voordelig	Nvt
Algemene middelen	27.088	Voordelig	De bijdrage van de Provincie Zuid-Holland is geïndexeerd.
Saldo gewone bedrijfsvoering	241.868	Voordelig	
Afwijking kredieten	7.580	Voordelig	Nvt
Afwijking dekking kredieten/ mutaties reserves	7.581	Nadelig	Nvt
Totaal resultaat	241.867	Voordelig	

Overzicht structureel resultaat en overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structureel resultaat	
	2023
Lasten	3.472.791
Baten	(3.774.399)
Totaal saldo baten en lasten	(301.608)
Storting reserves	433.948
Onttrekkingen reserves	(374.207)
Totaal saldo mutaties reserves	59.741
Rekening resultaat	(241.867)
Af: incidentele baten en lasten (incl. reserves)	
Incidentele lasten	433.948
Incidentele baten	(369.708)
Totaal saldo incidentele baten en lasten	64.240
Structureel rekening resultaat	(177.627)
Reserve mutaties	
	2023
Storting	433.948
Onttrekkingen	(374.207)
	59.741
Incidentele reserves	
Storting	433.948
Onttrekkingen	(369.708)
	64.240
Structurele reserves	
Storting	-
Onttrekkingen	(4.499)
	(4.499)

De incidentele lasten bestaan uit:	
Storting in de Algemene Reserve	103.787
Storting in de Reserve Besparingen	226.500
Storting in de Reserve Pendrechtse Molen	27.700
Storting in de Reserve vervangingsinvesteringen	75.961
Totaal	433.948
De incidentele baten bestaan uit:	
Onttrekking aan de Investeringsreserve	8.034
Onttrekking aan de Algemene Reserve	66.145
Onttrekking aan de Egalisatiereserve GO	261.202
Onttrekking aan de Reserve Pendrechtse Molen	15.000
Onttrekking aan de reserve besparingen	19.327
Totaal	369.707

De structurele onttrekking aan de reserves betreft de dekking van de kapitaallasten (afschrijvingen) van de activa die geactiveerd zijn.

Het verschil tussen mutatie op de reserves in de balans en de mutaties in de reserves op de rekening van baten en lasten betreft het jaarresultaat van de jaarrekening 2022 (98.068).

Daarnaast is een project gereed gekomen waardoor er een directe overboeking heeft plaatsgevonden tussen de reserve vervangingsinvestering en de afschrijvingsreserve (219.394).

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De WNT is van toepassing op gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. Het voor gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap IJsselmonde toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

Dhr. S Thijsen, directeur van Staatsbosbeheer (SBB), dient op grond van de mandaatregeling aangemerkt te worden als topfunctionaris. Over de vergoeding in het kader van zijn functie als topfunctionaris zijn geen nadere afspraken tussen het recreatieschap en Staatsbosbeheer gemaakt. Er worden geen rechtstreekse vergoedingen aan dhr. Thijsen door het recreatieschap verstrekt. Dhr. Thijsen ontvangt zijn bezoldiging via Staatsbosbeheer en deze organisatie verantwoordt zijn bezoldiging via haar eigen jaarrekening. Aangaande de doorbelasting van de kosten die SBB maakt voor haar dienstverlening zijn afspraken gemaakt, waarbij indirect de kosten die gemaakt worden door SBB in het kader van de functie van Dhr. Thijsen versleuteld zitten in de afspraken en in de overhead van de tarieven die door SBB worden doorbelast. Ten aanzien van de door te belasten directe kosten is voor de heer Thijsen geen tijdsregistratie aanwezig is op basis waarvan de werkelijke omvang van het dienstverband kan worden bepaald. Hierdoor is de vergoeding die betaalt wordt voor de inhuur van de topfunctionaris niet ter herleiden. Op basis van de inschatting van het bestuur is de werkelijke tijdsbesteding van dhr. Thijsen aan het recreatieschap verwaarloosbaar ten opzichte van zaken als directeur van Staatsbosbeheer en bedraagt daarmee minder dan € 1.900.

In het verleden werd in de jaarrekening om praktische redenen voor deze topfunctionaris de volledige bezoldiging zoals hij die ontvangt bij Staatsbosbeheer verantwoord. Feitelijk werd de WNT-verantwoording voor deze topfunctionaris zoals die door Staatsbosbeheer is opgenomen in haar jaarrekening ook opgenomen in de jaarrekening van het recreatieschap. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft op 1 november 2022 de toelichting op de Uitvoeringsregeling WNT 2023 de openbaarmakingsverplichting voor WNT-instellingen die deel uitmaken van een groep verduidelijkt. In de relatie tussen de organisatie en Staatsbosbeheer is weliswaar geen sprake van een groep, maar de problematiek inzake de intra-groep detachering is in deze casus vergelijkbaar. Op grond van bovenstaande overwegingen is dan ook de presentatie van de WNT-gegevens van de heer Thijsen in vergelijking met eerdere jaren aangepast.

De individuele bezoldiging van de directie en Toezichthouders, die ook dient als verantwoording in het kader van de WNT zijn in onderstaande tabellen gespecificeerd:

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Ir. S. Thijsen	Directeur

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking in 2023 en die een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

In 2023 zijn geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Tabel Topfunctionarissen met een bezoldiging van €1.900 of minder

Naam topfunctionaris	Functie(s)	duur van het dienstverband
Dhr. L.P. van der Linden	lid Dagelijks Bestuur	01-01-2023 - 31-12-2023
Dhr. R. Polder	lid Dagelijks Bestuur	01-01-2023 - 31-12-2023
Dhr. P.W.J. Meij	lid Dagelijks Bestuur	01-01-2023 - 31-12-2023
Mw. J. Oelfke-ten Seldam	lid Dagelijks Bestuur	01-01-2023 - 31-12-2023
Mw. J.E.T.M. van Dongen	Voorzitter	01-01-2023 - 31-12-2023
Mw. C. Rijdsdijk	lid Algemeen Bestuur	01-01-2023 - 31-10-2023
Dhr. R. Bol	lid Algemeen Bestuur	31-10-2023 - 31-12-2023
Dhr. S. van der Kaaij	lid Algemeen Bestuur	01-01-2023 - 06-03-2023
Dhr. L.M. Heezen	lid Algemeen Bestuur	06-03-2023 - 31-12-2023
Mw. P.J. van Nes-de Man	lid Algemeen Bestuur	01-01-2023 - 31-12-2023
Dhr. P. Libregts	lid Algemeen Bestuur	01-01-2023 - 31-12-2023
Mw. L. van Utrecht-Schuurman	lid Algemeen Bestuur	01-01-2023 - 28-11-2023
Dhr. A. van Gernerden	lid Algemeen Bestuur	28-11-2023 - 31-12-2023

In de kolom “duur van het dienstverband” is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn over 2023 nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens.

5.6 Overige gegevens

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Onderstaande tabellen geven inzicht in de leden van het Dagelijks Bestuur en de leden van het Algemeen bestuur van het natuur- en recreatieschap IJsselmonde op 31 december 2023.

Leden Dagelijks Bestuur

Gemeente	Naam	Nevenfuncties
Barendrecht	Dhr. L.P. van der Linden	Wethouder Lennart van der Linden Gemeente Barendrecht
Albrandswaard	Dhr. R. Polder	Wethouder Richard Polder (EVA) Gemeente Albrandswaard
Ridderkerk	Dhr. P.W.J. Meij	Wethouder Peter Meij (CDA) Gemeente Ridderkerk
Hendrik-Ido-Ambacht	Mw. J. Oelfke-ten Seldam	Niet beschikbaar
Zwijndrecht	Mw. J.E.T.M. van Dongen	J.E.T.M. (Jacqueline) van Dongen - Gemeente Zwijndrecht

Leden Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de leden van het DB (zie hierboven) en de mensen die hieronder worden genoemd

Gemeente	Naam	Nevenfuncties
Barendrecht	Mw. C. Rijsdijk (tot 31-10-2023) Dhr. R. Bol (vanaf 31-10-2023)	Lid Gemeente Barendrecht (raadsinformatie.nl); R.Bol - Lid Gemeente Barendrecht (raadsinformatie.nl)
Albrandswaard	Dhr. S. van der Kaaij (tot 06-03-2023) Dhr. L.M. Heezen (vanaf 06-03-2023)	https://raad.albrandswaard.nl/Wie-is-wie/sander-van-der-kaaij/algemeen https://raad.albrandswaard.nl/wie-is-wie/martijn-heezen1
Ridderkerk	Mw. P.J. van Nes-de Man	Mevrouw P.J. (Petra) van Nes - de Man, Gemeenteraad Ridderkerk
Hendrik-Ido-Ambacht	Dhr. P. Libregts	De gemeenteraad - Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht (h-i-ambacht.nl)
Zwijndrecht	Mw. L. van Utrecht-Schuurman (tot 28-11-2023) Dhr. A. van Gernerden (vanaf 28-11-2023)	- (geen gemeenteraadlid meer) https://zwijndrecht.notubiz.nl/leden/lid/219272/Andries%20van%20Gernerden

5.7 Bijlage taakvelden

Verdeling taakvelden		Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
0.4	- Overhead	316.739	-	316.739-
0.5	- Treasury	13.830	157.084	143.254
0.10	- Mutaties reserves	433.948	374.207	59.741-
5.7	- Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.142.222	3.617.315	475.093
Totaaltelling lasten en baten		3.906.739	4.148.606	241.867

Aan het Algemeen Bestuur van
Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel met beperking

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde te Schiedam gecontroleerd.

Naar ons oordeel, uitgezonderd de mogelijke gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking', geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van zowel de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 alsmede van het vermogen van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 het overzicht van baten en lasten over 2023;
- 2 de balans per 31 december 2023;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
- 4 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel met beperking

De beperking in ons oordeel heeft betrekking op WNT-aangelegenheden en ziet toe op de WNT-gegevens van Ir. S. Thijsen in functie als topfunctionaris van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde.

Wij zijn niet in staat geweest:

- vast te stellen of in de door Staatsbosbeheer doorbelaste kosten nog bezoldigingscomponenten zijn opgenomen die aan het vervullen van de topfunctie moeten worden toegerekend;
- vast te stellen wat de deeltijdfactor van de betreffende topfunctionaris is en of deze overeenkomt met de praktijk, onder meer als gevolg van het ontbreken van een vorm van tijdsregistratie.

Als gevolg hiervan zijn wij niet in staat geweest voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om vast te stellen dat de WNT-gegevens over 2023 van de topfunctionaris bij de WNT-instelling, inclusief een eventuele onverschuldigde betaling als gevolg van WNT-bezoldigingselementen die mogelijk in de overige doorbelaste kosten zijn begrepen', zoals in de jaarrekening in hoofdstuk 5.5, onderdeel Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector op pagina's 47 en 48 toegelicht, in overeenstemming zijn met de bepalingen bij en krachtens de WNT.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 39.067. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.953 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2023 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2023, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 27 juni 2024
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. B. Smeenk RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

